

- 1. ul. Okulickiego 50A – kamienica rodzinna gen. Kazimierza Załęskiego ps. „Bończa”,** jednego z organizatorów radomskich Szarych Szeregów oraz legendarnego dowódcy partyzanckiego Armii Krajowej.
- 2. ul. Dobra 24 – dom rodziców Ryszarda Zawadzkiego ps. „Wilk”,** gdzie 21 lutego 1944 roku, podczas narady konspiracyjnej, doszło do niespodziewanego wtargnięcia Niemców. W wyniku kilku godzinnej walki z niemiecką policją i wojskiem zginęli „Wilki”, jego rodzice oraz harcerze: „Oswald”, „Lilka” i „Wis”.
- 3. ul. Mireckiego, skrzyżowanie z Reja – miejsce pierwszego rozbrojenia oficera Wehrmachtu w ramach akcji „Lawina”** mającej na celu pozyskiwanie broni na wrogu. Latem 1943 roku udało się to harcerzom: Janowi Sereżyńskiemu ps. „Artur”, Józefowi Purgatowi ps. „Góral” oraz Jerzemu Chętkiewiczowi ps. „Grzegorz”, używając finki i klucza samochodowego.
- 4. ul. Szarych Szeregów, nad rzeką Mleczną (na wysokości przejścia dla pieszych koło targowiska) – starcie trzech partyzantów z pododdziałem SS-Galizen, 2 lipca 1944 roku.** W wyniku starcia zginął Janusz Wojdasiewicz ps. „Jodła”, partyzant w oddziale „Bończy” zaangażowany w liczne akcje Grup Szturmowych.
- 5. Pomnik stracił przy ulicy Warszawskiej. Miejsce zamordowania Haliny Bretsznajder ps. „Olga”,** instruktorki pełniącej funkcję Komendantki Obszaru Radomskiego w Chorągwi Kieleckiej od 1935 roku do wybuchu wojny. W październiku 1939 roku powołała konspiracyjną żeńską organizację harcerską „Bądź Gotów”. Później dołączyła do Związku Walki Zbrojnej (później przemianowanego na Armię Krajową).
- 6. ul. 25 Czerwca, dzisiejsza Szkoła Muzyczna – zamach na Arbeitsamt.** 27 czerwca 1943 roku Grupa Szturmowa Szarych Szeregów zorganizowała zamach na Urząd Pracy zajmujący się wywózką Polaków na przymusowe roboty. W wyniku akcji rannego kierownika urzędu oraz spalono część dokumentów osób, które miały zostać wysłane do obozów pracy do Niemiec.
- 7. ul. 25 Czerwca na wysokości siedziby Lasów Państwowych (po przeciwnej stronie ulicy) – rozbrojenia w ramach akcji „Lawina”.** 28 marca 1943 roku harcerze po zmroku rozbrajali samotnych niemieckich żołnierzy na ulicach miasta. W tym miejscu zastrzelili stawiającego opór lotnika Luftwaffe oraz podoficera Wehrmachtu.
- 8. ul. 25 Czerwca pomiędzy ul. Żeromskiego i ul. Słowackiego – likwidacja agenta gestapo** – Gustawa Knöche, który działając w ZWZ i AK przekazywał nazwiska polskich konspiratorów i plany akcji niemieckiej policji.
- 9. Wiadukt na ul. Słowackiego – miejsce zrzuć ulotek propagandowych w ramach „Akcji N”** w 1943 roku, skierowanych do niemieckich żołnierzy przewożonych koleją na front wschodni.
- 10. ul. Błotnia 11 - w tym domu urodził się i wychował hm. kpt. Eugeniusz Stasiecki „Piotr Pomian”.** Pedagog i instruktor harcerski, kawaler Orderu Militarnego. W czasie okupacji niemieckiej kolejno: Komendant Częstochowskiego Hufca Szarych Szeregów Rój „Obraz”, Wizytator Chorągwi Harcerskich Ul „Rady” i Ul „Skąta”, Szef Główniej Kwatery i zastępca naczelnika Szarych Szeregów, zastępca dowódcy Batalionu AK „ZOŚKA”. Poległ w Powstaniu Warszawskim 16 sierpnia 1944r.
- 11. ul. Żeromskiego 49 - dom i miejsce aresztowanie przez Gestapo organizatora Szarych Szeregów i radomskich Grup Szturmowych, hm. Janusza Milewskiego „Niuły” i jego żony Natalii Milewskiej – Byliny „Naty”.** „Niuła” rozstrzelany został w Gross-Rosen, „Nata” przeżyła obóz w Oranienburgu.
- 12. ul. Focha – dawne kasyno niemieckie (szkoła odzieżowa).** Na początku grudnia 1943 roku grupa Ryszarda Zawadzkiego ps. „Wilki” wykonała wyrok sądu podziemnego nad dwóch oficerach SD odpowiedzialnych za aresztowania i wywózkę do obozów pracy radomskiej młodzieży. Ryszard Zawadzki, przed wojną zastępował 20. RDH, po akcji został mianowany hufcowym Roju „Kaptur”.
- 13. ul. Żeromskiego 11 – akcja na znajdującej się w podwórzu restaurację Antona, węgierskiego volksdeutscha, u którego stołowali się i kwatrowali oficerowie Abwehry oraz Gestapo.** 26 lipca 1944 r. harcerze ukarali właściciela lokalu za kolaborację z okupantem i zabrali przygotowaną listę nazwisk i adresów osób do aresztowania przez Gestapo.
- 14. ul. Kościuszki 6 - miejsce przetrzymywania i przesłuchiwania harcerzy radomskich Szarych Szeregów po wyspie i masowych aresztowaniach wiosną 1944 roku.** Większość z nich została zamordowana lub spędziła resztę okupacji w obozach koncentracyjnych. „Szyszka”, „Jurand”, „Zawada”, „Lalus”, „Wicher I” i „Czarny” – rozstrzelani zostali w publicznej egzekucji pod budynkiem Urzędu gminy w Skaryszewie.

Związek Harcerstwa Polskiego
Hufiec Radom-Miasto

SZLAKIEM ZASTĘPÓW CIENI

Dzięki mapie poznasz najważniejsze miejsca związane z działalnością konspiracyjną radomskich Szarych Szeregów.

Inspiracją do jej powstania jest książka *Zastępy cieni* autorstwa Jana Sereżyńskiego i Zacheusza Pawłaka o walce harcerzy ziemi radomskiej w latach 1939-1945.

Zadanie publiczne dofinansowane ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego.

● Miejsce dostępne dla osób o ograniczonej mobilności

● Miejsce o ograniczonej dostępności